

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2016/17:45

SVERIGES
RIKSDAG

Onsdagen den 21 juni

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför Europeiska rådet den 22–23 juni 2017

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 10, och vi hälsar EU-nämndens ledamöter välkomna till detta öppna möte där vi ska ha samråd med statsminister Stefan Löfven inför Europeiska rådet som börjar i morgon.

Jag hälsar statsministern välkommen. Vi börjar som vanligt med att statsministern inleder med att tydliggöra det mandat som regeringen anser att man behöver inför det kommande toppmötet.

Ledamöterna får sedan i storleksordning av partiernas representation i riksdagen ställa frågor och komma med synpunkter. De rundorna kör vi så länge vi behöver, men vi vet också att vi i dag sitter med en klocka i kammaren och kan kallas till votering. Vi hoppas att vi hinner klart med alla de frågor och synpunkter som finns här innan dess.

Jag lämnar ordet till Stefan Löfven för att redogöra inför toppmötet.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Europeiska rådet inleds i morgon eftermiddag och väntas pågå över midsommarafton. På dagordningen står säkerhet och försvar, jobb, konkurrenskraft, tillväxt, migration och också utrikesfrågor. Vi kommer även att beröra klimatavtalet i Paris och det digitala Europa.

Om jag får börja med att säga några ord om säkerhet och försvar är det så att i det rådande omvärldsläget är EU-samarbetet viktigare än någonsin, och det är viktigt att vi skärper och utvecklar samarbetet både vad gäller den inre och den yttre säkerheten.

Sverige är ett av flera medlemsländer som under våren har utsatts för fega, fruktansvärda terrordåd som drabbar oskyldiga människor. Vi kan väl alla inte nog fördöma det som sker mot våra samhällen. Våra medborgare ska kunna känna sig säkra.

Vi ser också en ökning i den gränsöverskridande brottsligheten, och det är därför bra att EU nu tar konkreta steg framåt genom exempelvis inrättandet av ett elektroniskt in- och utresesystem för tredjelandsmedborgare.

Vi behöver bli bättre på att förebygga våldsbejakande extremism och terrorism, inte minst på nätet. Vad gäller nätet är det centralt att vi har en

nära dialog också med industrin, som även den har ett ansvar. Naturligtvis ska det arbetet bygga på grundläggande fri- och rättigheter.

Samtidigt behöver EU stärka sin yttre säkerhet, och därför är det bra att Europeiska rådet nu ska återkomma till dessa frågor. Fokus för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken bör vara en ökad europeisk förmåga för militär och civil krishantering, vilket ska understödjas av ett fördjupat samarbete och militära och civila kapaciteter. Regeringen fäster särskild vikt vid förslaget om att upprätta ett permanent och strukturerat samarbete, och vår ambition är att Sverige ska delta i detta samarbete.

Mötet ska även beröra kommissionens förslag till en europeisk försvarsfond som ska stödja medlemsstaternas utveckling av försvarsmateriel och försvarsförmågor. Program som kan bidra till försvarets utveckling och den svenska industrins konkurrenskraft är viktiga, och vi granskar nu förslaget noggrant. Grundläggande är att mellanstatligheten ska respekteras, att det här blir ett samarbete som är bra för alla medlemsstater inklusive och inte minst för Sverige och svensk industri och att dessutom möjligheten till samarbete med länder utanför EU inte begränsas.

Med detta sagt vill jag också påpeka att regeringen i linje med vår budgetrestriktiva hållning kommer att verka för att finansieringen av fonden ska ske genom omprioriteringar under utgiftstaken i den nuvarande budgetramen.

Fru ordförande! Jobb, tillväxt och konkurrenskraft står åter på Europeiska rådets dagordning, och här fortsätter arbetet med att fördjupa och utveckla den inre marknaden. Regeringen stöder naturligtvis detta. Den inre marknaden är den främsta drivkraften för den europeiska ekonomin, och resultaten är tydliga: robust tillväxt, fler jobb och högre välfärd. Det är mycket glädjande att den europeiska ekonomin går allt bättre.

En välfungerande inre marknad är också en viktig del av ett mer socialt Europa, där den sociala och ekonomiska utvecklingen går hand i hand. Jag är glad att det nu finns ett brett stöd för det synsättet i Europa, och jag är övertygad om att vi behöver lägga ned både tid och kraft på att diskutera frågor som rör människor i deras vardag liksom att tydliggöra sambandet mellan tillväxt, konkurrenskraft och sociala framsteg.

Handelsfrågor kommer också att uppmärksammas vid Europeiska rådet. Det är särskilt viktigt för vår del som ett frihandelsvänligt land att stå upp mot protektionistiska tendenser från andra medlemsstater. Jag menar att Europeiska rådet ska skicka en mycket stark signal, ett starkt budskap, om att internationell handel och investeringar är en viktig drivkraft för jobb, tillväxt och välbefinnande.

Fru ordförande! På detta europeiska råd kommer frågan om migration upp igen. Regeringen driver ju på för att alla EU-länder ska ta sitt ansvar för asylmottagandet. Senast i går hade jag överläggningar med Polens premiärminister Beata Szydło, där jag tog upp just den här frågan.

Jag är besviken över att vi inte har nått fram till en överenskommelse om det nya asylsystemet i EU enligt den tidsplan som vi faktiskt var överens om i december. Samtidigt har jag sagt från första början att detta inte kommer att bli lätt. Den svåra frågan är ju just solidaritetsmekanismen inbegripande att alla de facto ska ta emot flyktingar och på det sättet ta ansvar.

Dessa förhandlingar måste fortsätta med förnyad kraft. För att få till en helhetslösning behöver alla länder kompromissa, och då handlar det om ett givande och ett tagande.

Vid det här mötet vill man från kommissionens sida säga att EU:s kriterier för vad som avser att kvalificera så kallade säkra tredjeländer behöver anpassas till kraven enligt Genèvekonventionen och EU:s primär rätt. Något beslut om detta kommer inte att fattas nu, och när det blir aktuellt att gå till beslut kommer frågan naturligtvis till riksdagen för behandling.

Jag hade ändå föredragit att inte nu gå in specifikt just på frågan om säkra tredjeländer. Det är viktigt att se det nya asylsystemet som en helhet, och då är det olyckligt att bryta ut enskilda element just nu. Vi kommer därför att fortsätta driva att den text som nu föreslås ska formuleras så att det tydliggörs ytterligare att också det här förslaget måste vara en del av helheten.

I det sammanhanget är det naturligtvis viktigt att framhålla att vi inte slutligt går med på någonting innan alla delar av asylsystemet är färdigförhandlat och att EU:s nya asylsystem ska bygga på internationell rätt, där inga asylsökande ska sändas iväg utan att få en individuell prövning.

Även om vi ännu inte nått ända fram när det gäller den interna fördelningen har vi i EU lagt mer kraft på att hantera migrationsströmmarna över Medelhavet. Antalet som kommit till EU över Medelhavet uppgår hittills i år till ungefär 70 000 människor. Det kan jämföras med samma period förra året då 200 000 människor registrerades.

Arbetet vi gör för att färre ska tvingas fly är oerhört viktigt och inbegriper fattigdomsbekämpning, konfliktlösning och också stöd så att fler ska kunna stanna nära de hem de tvingas fly eller söker sig ifrån.

Situationen för sårbara migranter utmed de här migrationsrutterna och för migranter som finns i förvar i Libyen är särskilt oroande. Vi ser miliser och smugglingsnätverk använda sig av våld och övergrepp i utpressningssyfte, och en knäckfråga är hur vi kan bekämpa de här människosmugglarnas fruktansvärda verksamhet.

Internationella migrationsorganisationer som IOM och UNHCR speglar här viktiga roller inom sina respektive mandat, och Sverige har som en del i detta arbete utökat vårt stöd till både IOM och UNHCR.

Fru ordförande! Europeiska rådet väntas också sända den viktiga signalen att EU fullt ut står bakom klimatavtalet från Paris. Klimatförändringarna kan inte förnekas. Det krävs ett starkt engagemang för att bekämpa dessa förändringar, och Sverige kommer inte att backa. Jag kan bara beklaga att ett så viktigt land som USA har beslutat att inte bidra fullt ut i detta arbete.

Europeiska rådet kommer också att få en uppdatering om situationen i Ukraina. Inget beslut kommer att fattas nu på Europeiska rådet, men allt tyder på att det finns en enighet om att framsteg inte nåtts i Minskprocesserna och att vägen därför ligger öppen för att förlänga sanktionerna mot Ryssland inom kort. Regeringens bestämda uppfattning är att sanktionerna ska förlängas.

Fru ordförande! I samband med mötet kommer stats- och regeringscheferna att kort diskutera brexit. Premiärminister May kommer att ge oss sin bild av läget i Storbritannien efter valet. Låt mig bara säga några ord om den frågan också.

Nu är förhandlingarna igång, och även om vi djupt beklagar att vi är i den här situationen är det naturligtvis bättre och bra att det till slut kan börja, därför att osäkerheten och fördröjningen av det här är inte bra, särskilt inte för de människor vars livsvillkor är beroende av utfallet av brexitförhandlingarna. Regeringen fortsätter att prioritera att medborgarfrågorna blir utlösta så snabbt som möjligt.

Efter valet i Storbritannien höjs nu fler röster för en mjukare brexit. Det är självfallet upp till britterna själva att definiera hur de vill att den nya relationen ska se ut. Men för vår del är det ändå välkommet och viktigt med en så nära relation till britterna som möjligt när förhandlingarna väl är klara. Samtidigt vill jag ändå understryka att vi sätter svenska och gemensamma europeiska intressen främst. Att hålla ihop EU är det allra viktigaste nu.

Vi kommer också att träffas utan vår brittiska kollega en stund, även om vi inte väntar oss någon lång eller omfattande diskussion om förhandlingarna vid det här mötet. Däremot kommer vi att ta ställning till den process som har föreslagits för att fatta beslut om var de EU-myndigheter som i dag finns i Storbritannien ska placeras. Det gäller alltså den europeiska bankmyndigheten och den europeiska läkemedelsmyndigheten.

Som jag har talat om här tidigare kandiderar Sverige för läkemedelsmyndigheten. Vi har lagt ned mycket arbete på detta, och jag är glad att kunna säga att vi har en mycket stark kandidatur, även om det är många som vill ha den här myndigheten. Kort kan jag säga att den föreslagna processen innebär ett tidigt och transparent beslut vid allmänna rådets möte i oktober och att det då baseras på en lista med objektiva kriterier, vilket ligger i linje med regeringens syn.

Med det tackar jag för ordet, fru ordförande.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, statsministern! Då går vi över till frågor och inspel. Vi börjar med den största partigruppen, Socialdemokraterna, som företräds av Marie Granlund.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Fru ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför Europeiska rådet.

Det är många viktiga frågor som är på dagordningen. Precis som statsministern säger kan man beklaga att tidsplanen med migration inte har hållits utan att man nu bryter upp de olika förslagen. Men trägen vinner, och någon gång ska vi väl kunna fatta beslut om att det verkligen blir en solidaritet i EU, för jag är alldeles övertygad om att det är en ödesfråga för Europeiska unionen.

Säkerhet och försvar är viktiga frågor med allt som har hänt i Europa, både militär – självklart – och civil kapacitetsuppbyggnad. Jag är glad att statsministern när vi pratar om den här fonden så tydligt markerar att det ska vara ett mellanstatligt samarbete. Jag tycker att det är mycket bra.

Det går lite bättre för Europa nu, men man får inte slå sig till ro med det utan hela tiden jobba för att förstärka den inre marknaden och också, som statsministern säger, bekämpa alla dessa strömningar av protektionism som nu kommer.

Jag är alldeles övertygad om att frihandel är någonting otroligt viktigt och positivt, men då måste det också kombineras med sociala framsteg. Även om det är saker som inte ska beslutas på europeisk nivå är jag övertygad om att det måste finnas med i debatten och att man måste lyfta upp de frågorna. Annars kommer människor att känna sig utanför, och det är ju de strömningarna vi har sett både i USA och i olika länder i EU.

Det är ett medskick att verkligen lyfta upp dessa frågor.

Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för informationen! Vi har ytterligare ett europeiskt råd och ett toppmöte som onekligen är viktigt och som kommer att behandla en rad viktiga frågor. Det sker inte minst i ljuset av att Storbritannien lämnar unionen och att vi ser ett ökat terrorhot i hela Europa. Säkerheten inom unionen har försämrats. Migrationsproblematiken, EU:s yttre gränskontroller, avsaknad av tillväxt, fler jobb och utökad frihandel är andra viktiga frågor som kommer att avhandlas.

Låt mig börja med det som statsministern nämnde sist, brexit, som är den stora frågan. Vi välkomnar att förhandlingarna nu har kommit igång. Vad som är viktigt att ha med sig i detta är inte minst det som statsministern själv nämnde, nämligen att medborgarna behöver få svar för att kunna göra egna livsval och gå vidare i sina liv. Det gäller briter som bor i Europa och i Sverige liksom svenskar och andra europeer som bor i Storbritannien. Det gäller också inte minst företag som handlar med landet. Storbritannien är ju ett av Sveriges största exportländer.

Det är viktigt att här komma med snabba och tydliga besked, inte minst vad gäller de medborgerliga rättigheterna. Vi vill skicka med att det finns önskemål om att detta görs snabbt så att det kan stå på agendan redan till Europeiska rådets oktobermöte. Det vore bra om man kunde komma framåt i frågan och ge tydligare besked eller beslut i delen om de medborgerliga rättigheterna. Statsministern får gärna säga något om hur han och regeringen avser att arbeta med att snabba på processen så att medborgarna kan få besked.

Brexit kommer att medföra ett stort hål i EU:s budget när nu ett av de stora medlemsländerna har valt att lämna EU. Inte minst Sverige löper risk att bli av med sin medlemsrabatt. Det finns inga tecken på att EU är på väg att banta sina institutioner, snarare talas det om fler institutioner, fler projekt och en utökad budget. Här behövs en tydlig svensk röst för att EU ska hålla i såväl svenska som övriga europeiska skattebetalares pengar.

Det är en stor utmaning att med tydlig röst driva frågan om att skära i EU:s budget. Vi önskar lite mer handlingskraft från regeringens håll. Statsministern får gärna berätta om sin plan och hur han avser att agera i denna del. Han behöver förankra en position för att EU:s budget ska skäras ned så att man klarar av det hål som kommer att uppstå efter att Storbritannien har lämnat EU. Om EU inte maktar med detta kommer det att bli mycket dyrt, inte minst för svenska skattebetalare.

Vi vill gärna ha besked av statsministern om hur regeringens plan ser ut.

Något jag har tagit upp återupprepade gånger är migration, och det är den andra viktiga frågan på dagordningen. Jag hörde att statsministern efter gårdagens möte i Polen sa att det är viktigt med ett solidariskt an-

svar i EU för migration. Om vi inte löser ett solidariskt ansvarstagande inom EU kan vi inte heller lösa migrationsproblematiken i Sverige. Jag delar denna uppfattning.

För att nå ett solidariskt ansvarstagande har kommissionen presenterat en rad verktyg. Dessa verktyg har vi försökt att diskutera under en längre tid. Det handlar om fler återtagandeavtal, säkra-länder-listor, beslut om sekundär förflyttning, att använda budgeten som piska och morot och så vidare. Här finns alltså en rad verktyg, men regeringen har faktiskt inte deklarerat vad den tycker om dem.

Vi får nu höra att regeringen inte avser att gå med på säkra-länder-listor, eftersom Sverige inte går med på något förrän allt är behandlat. Allt ska beslutas om i en helhet. Men om man sätter stopp för verktyg som ska leda till ett solidariskt ansvarstagande stjälper man något som utgör en lösning för hanteringen av migrationsproblematiken inom unionen. Jag undrar varför regeringen bromsar säkra-länder-listor. Det är ju ett viktigt verktyg för att uppnå ett solidariskt ansvarstagande inom unionen.

Detta är inte det första mötet då man behandlar migrationskrisen. Det har man gjort i över 30 möten med dels stats- och regeringscheferna, dels migrationsministrarna. En rad beslut har fattats. Det som brister är implementeringen. Därför välkomnar vi i Moderaterna att regeringen har anslutit sig till den linje som vi har anfört i över två års tid. Den innebär att man använder budgeten som piska och morot. Det ska löna sig för den som gör rätt och straffa sig för den som gör fel. Detta är otroligt viktigt för att man ska kunna uppnå en solidarisk migrationspolitik.

Jag vill veta hur statsministern och regeringen ser på de verktyg som har presenterats och hur statsministern avser att pressa på så att fler länder implementerar dessa verktyg. Vi behöver komma framåt och få resultat snart.

Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Europeiska rådet behandlar vanligtvis mycket stora frågor. Så även denna gång.

Beträffande försvars- och säkerhetspolitiken har vi anmält avvikande mening tidigare, och det gör vi också i dag. Vi är inte lika övertygade om att detta kommer att sluta som ett mellanstatligt samarbetsprojekt i forskningssyfte. Man klargör redan i de slutsatser som har presenterats tidigare att det i alla fall inte bara handlar om samarbete och forskning utan även om en kapacitetsdel. Även EU-kommissionen vill driva detta vidare och vill driva en debatt om hur långt vi ska gå i försvarspolitik på europeisk nivå.

Jag vill flagga för att detta öppnar för ett nytt politiskt område på europeisk nivå. Det leder sällan till något gott. Jag ifrågasätter det regeringen säger när den hävdar att det här är ett mellanstatligt samarbetsavtal mellan Sverige och EU, och inom EU. Detta borde innebära att man senare kan backa från det här. Men i samma andetag säger statsministern att det här ska vara något permanent.

Det handlar alltså om ett permanent samarbetsavtal. Men samarbete bygger på att alla parter är överens. Vad skulle hända den dag då Sverige ändrar inställning och inte längre vill vara en del av detta samarbete? Kan Sverige då lämna det? Jag vill gärna få ett svar på den frågan.

Migrationen är nog överlag det största område som diskuteras inom EU just nu. Man vill frågå Dublinförordningen och inta en helt ny inställning för att dela på bördan inom Europa, i stället för att varje land tar sitt eget ansvar. Det hävdas att inte heller Sverige kan ta sitt ansvar om inte Europa gör det.

I går sa statsministern att Sverige inte kan ha en migrationspolitik som väsentligt avviker från den i övriga Europa. Europa måste tvingas att ta sitt ansvar, och det gäller de länder som inte vill göra det. Statsministern är besviken på att bland andra Polen inte hakar på de nya idéer som nu läggs fram på europeisk nivå.

Det är bra att det diskuteras huruvida vissa länder ska få ett lägre stöd från EU, eftersom Sverige ju är en stor nettobidragsgivare. Samtidigt är jag negativt inställd till att man vill tvinga länder till att ingå politiska avtal eller att de ska fullfölja ett avtal som andra medlemsländer tycker att de ska fullfölja. Migrationspolitiken är så central att varje enskilt medlemsland självt måste få avgöra i den.

Jag håller inte heller med regeringens problembeskrivning om att vi inte kan lösa detta från svensk sida. Om vi upprätthöll Dublinförordningen och styrde upp svensk migrationspolitik skulle vi inte behöva adressera problemet i Europa. Det är nämligen inte huvudsakligen ett europeiskt problem, även om Europa också har en del av de flöden som har kommit till Sverige.

Vi i Sverige skulle kunna anta en signalpolitik om att alla ska följa Dublinförordningen och att första land gäller. Eftersom Sverige ligger långt upp på jordklotet – förutom Norge ligger vi längst upp i Europa – skulle inte så många människor söka sig hit. Det märkte vi vid den åtstramning som regeringen gjorde. Den fick stor effekt hos människor, som inte sökte sig hit i lika stor utsträckning. Vi såg en väsentlig skillnad i flödena hit.

Jag håller alltså inte med regeringen om detta.

Nu signalerar ordföranden att talartiden håller på att ta slut. Det är synd att man inte har så mycket tid när stora och viktiga frågor diskuteras. Det tycker jag verkligen. Och det är alltid så på europeisk nivå. Det ska gå snabbt, även när det gäller att genomföra allt. Man ska heller inte hinna kritisera så mycket, vilket jag är kritiskt inställd till.

Jag avrundar med att även anmäla avvikande mening i enlighet med vad vi tidigare har sagt om Parisavtalet, om Efsi vad avser energiunionen och om gränsbevakningen. Vi tycker att medlemsländerna själva ska kunna garantera sin egen yttre gräns. Så var fallet tidigare i EU. Om jag har glömt något hänvisar jag till de avvikande meningar vi eventuellt tidigare har framfört på de områden som rör det europeiska råd vi nu diskuterar.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Vi i Miljöpartiet välkomnar statsministerns föredragning inför Europeiska rådets möte. Många frågor står på agendan. Det finns dock många processer som inte har kommit så långt som förväntat inför detta europeiska råd. Allt ska ju ha vaskats fram inom tidigare rådskonstellationer, och vi har diskuterat detta mer i detalj under det senaste halvåret.

Det är viktigt att EU i denna tid står starkt gentemot omvärlden, inte minst vad gäller krig, konflikter och terror. Man kan vara en stark aktör

även när det gäller klimathot och hållbar utveckling. Långsiktigt ser vi trots allt en utveckling i världen där många – om än inte alla – länder tydligt går framåt. En sådan värld är också bäst för EU och oss som EU-medlemsstat att agera i.

Det är därför välkommet att statsministern och övriga regeringschefer i EU tydligt markerar ett stöd för klimatavtalet. Jag tror att det är viktigt i den globala situation vi har. Responsen på den amerikanske presidenten blev just att världen står ännu starkare fast vid att vi måste lösa klimathotet tillsammans.

Mötet är också tidsmässigt viktigt på grund av det brittiska valet. Man har fortfarande en personlig relation till den brittiska premiärministern. Det vore även önskvärt att hitta en relation mellan EU och briter som gör att förhandlingarna kan bli så konstruktiva som möjligt så att medborgarna hamnar i fokus. Förhandlingarna måste handla om de EU-medborgare som bor och lever i Storbritannien och de briter som bor i andra EU-länder, och inte om prestige hos olika europeiska ledare.

Jag välkomnar att regeringen driver en aktiv EU-politik, vilket statsministern också framhöll här. Det är bra att Sverige är tydligt med vad man tycker att EU ska göra och inte göra, som exempelvis att överstatlighet bara ska användas när det är nödvändigt för gränsöverskridande frågor. På försvarsområdet vill man i första hand använda mellanstatlighet för att medlemsstaterna ska ha frihet att gå sin egen väg och också helt själva kunna bestämma över sin försvarspolitik.

Vi ser att mottagandet av asylsökande är ett område där det inte har gått framåt när det gäller en gemensam ansats, vilket är beklagligt. Vi behöver EU-länder som tillsammans kan hjälpa varandra och säkra att skyddsbehövande får skydd i Europa. De behöver få ett skydd på ett sätt som är värdigt, är effektivt och stärker det europeiska samhället så att nya medborgare integreras i Europa i samklang med omvärlden.

Systemet är stort och komplext. Vi behöver stävja rutterna över Medelhavet genom att göra lagliga vägar möjliga. Detta är bara en av alla frågor som är uppe på bordet. Jag delar statsministerns bedömning att det är beklagligt att nu bryta loss och bara tala om säkra tredjeländer. Detta är ingen konstruktiv hållning. Jag välkomnar att regeringen även fortsättningsvis driver på förändringar så att beslutet på toppmötet blir balanserat.

Eftersom vi nu har kommit halvvägs in i partiernas frågerunda lämnar jag ordet till statsministern för kommentarer om de frågor och synpunkter som hittills har kommit upp.

Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Låt mig börja med frågorna från Marie Granlund. Jag kan bara understryka det sociala perspektivet. Jag sa i inledningen att något som gläder mig är att det finns en väldigt bred förståelse för att vi verkligen måste betona detta nu. Vi räknar även med en bred uppslutning vid det sociala toppmöte som kommer att hållas i Sverige i november.

Olika länder och olika partigrupper inser att detta är viktigt. Vi göra det med ett gemensamt tema: Folk ska komma i arbete, arbetena ska ha sjysta villkor och så vidare. Men länderna måste var för sig göra sitt så att detta uppfylls.

Jag tycker att det är en bra väg att gå, och det är viktigt att vi har detta uppe. Det är viktigt att vi gör skillnad för människor i deras vardag; jag tror att detta nu är A och O för att höja legitimiteten och även ytterligare stärka Europeiska unionen.

Ulrika Karlsson frågade om medborgarnas villkor. Det är prioriterat sedan första stund. Också förra gången vi träffades var medborgarnas villkor uppe i frågan om Storbritanniens räkning. Det gäller alltså hur mycket man ska betala för utträdet, eller det gäller rättare sagt upparbetade skulder som ska betalas. Det är två av de prioriterade frågor som har varit med. Chefsförhandlaren, Barnier, hoppas att kunna få ett sådant principavtal också om medborgarfrågan i hamn till oktober. Det är en prioriterad fråga från första början.

När det gäller EU:s budget har vi tidigt gett uttryck för att när ett land lämnar unionen får vi en lägre inkomst, och då måste också utgifterna bli lägre i motsvarande grad. Det är vår utgångspunkt. Vad jag förstod av föredragningen i finansutskottet i går här i Sveriges riksdag har vi en stor uppslutning kring den hållning som vi har och driver i EU-diskussionerna om kommande budget. Vi har också gett uttryck för detta.

När det gäller migrationen och verktygen är helheten viktig. Vi skulle nu kunna sätta oss och gå igenom detta och säga: Nu har vi det här, så nu kan vi bocka av den där. Sedan kan vi bocka av det där och sedan det där och så vidare. Alla får sitt, och sedan skulle vi säga: Nu vill vi ha vårt, det vill säga det fjärde – att alla tar sin del av solidariteten och de facto tar emot flyktingar! Då skulle de andra kunna säga: Nu har vi fått vårt, så nu behöver vi inte bry oss om det.

Helheten är alltså viktig för att få alla pusselbitar på plats. Jag menar att det är viktigt för Sverige. Det visade sig inte minst när jag var i Polen i går. Det handlar om precis denna fråga: att de facto ta emot. De säger att de vill vara solidariska, och jag betvivlar inte alls denna ambition. Men just detta vill man inte. Man vill inte de facto ta emot flyktingar.

Vi säger att det för oss är detta som också ingår i solidariteten. Vi ska hjälpas åt även i detta avseende. Vi hjälps åt i samarbetet med afrikanska länder, i Mellanöstern – vad det nu kan vara – och i vår yttre gräns. Men vi hjälps också åt i detta avseende, och därför måste vi ligga på och betona helheten. Det är sju rättsakter som detta berör, och vi menar att det är rätt att hålla fast vid helheten så att vi inte går miste om det som Sverige vill ha. Därför är det rätt att hålla i detta.

Vad gäller budgeten har vi också tidigare sagt att vi är beredda att använda de budgetmedel som finns. Det andra vi har sagt är att så länge inte detta löses kommer också de inre gränskontrollerna. Då finns det behov av inre gränskontroller, och det är det ingen som är betjänt av – inte heller de länder som nu är emot att ta emot flyktingar. Ingen är betjänt av de inre gränskontrollerna, men om vi inte får ordning på helheten kommer behovet av dessa att finnas kvar. Vi får fortsätta att använda dessa argument och fortsätta att förhandla och försöka hitta lösningar.

Jag ska dock också säga att det maltesiska ordförandeskapet har gjort ett utomordentligt jobb – ett mycket bra arbete. Detta är jättesvårt, men de har verkligen försökt. De har tagit fram kompromissförslag och gjort ett mycket gediget arbete. Det ska de ha all heder av. Nu är det helt enkelt bara att fortsätta för nästa ordförandeland.

Johnny Skalin frågade angående försvars- och säkerhetspolitik. Jag kan väl bara konstatera att vi har olika uppfattningar där, och det är därför för Sverigedemokraterna lämnar en avvikande uppfattning.

Men jag vill också betona att i detta samarbete väljer Sverige självt vad vi vill göra och vad vi inte vill göra. Vi tycker att det är viktigt att vi får till ett samarbete som är långsiktigt. När vi ser hur det ser ut i vår omvärld märker vi att det är bra att ha ett samarbete inom EU som inte bara räcker nästa vecka och att man sedan får se hur det blir.

Däremot väljer Sverige självt vilken insats vi vill göra. Om vi inte längre vill göra en viss insats väljer vi det också. Det är alltså ett mellanstatligt samarbete där vi själva väljer nivå och hur mycket vi vill gå in eller inte gå in med. Jag och regeringen tycker att det är viktigt att vi har detta samarbete med tanke på hur omvärldsläget ser ut.

När det gäller migration tycker jag mig höra att Sverigedemokraterna är både positiva och negativa till att använda budgetstödet. Vi menar att det är viktigt att också lägga fram detta på bordet. Om några väljer att inte vara solidariska måste det också synas någonstans i budgetstödet. Vi tänker hålla i den inställningen, och det är också allt fler som talar om detta nu.

När det gäller Miljöpartiets fråga delar jag uppfattningen om tredje-länder. Det har vi gett uttryck för också tidigare. Nu är det som det är, och de flesta vill ha det så här. Jag vill åter betona att det inte innebär att det fattas några beslut vid detta europeiska råd. Vi håller kvar vid helhetstanken, och vi ska se till att det blir rätt också i detta avseende. Rätten att söka asyl och så vidare måste naturligtvis uppfyllas. Det är det som vi menar är viktigt här, och denna del är alltså kvar.

Fru ordförande nämnde också försvar och mellanstatlighet. Det finns kvar. När det gäller UK säger vi ja till konstruktivitet. Det har vi gett uttryck för i EU, för det kan såklart också finnas de som vill använda detta läge till att lite grann klämma åt Storbritannien. Vi har sagt att vi inte ser någon som helst anledning att göra det, utan när förhandlingarna är avslutade ska vi båda kliva upp från bordet och känna att det blev så bra det gick att få det.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Vi fortsätter med partiernas frågerunda.

Anf. 10 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsministern, för redovisningen utifrån det kommande Europeiska rådet!

Jag inleder med säkerhets- och försvarsområdet. Där finns ett par saker som jag tycker är anmärkningsvärda och till och med pikanta. Det ena som jag tycker är anmärkningsvärt är att man i rådsslutsatser nämner ett antal saker som för närvarande är föremål för en subsidiaritetsprövning i Sveriges riksdag.

Försvarsutskottet har begärt att få synpunkter från regeringen och en inriktning från regeringen till kommande vecka. Trots detta avser regeringen att godkänna rådsslutsatser på området innevarande vecka. Det rör till exempel det försvarsindustriella samarbetet. Det berör också försvarsfonden. Jag vill gärna ha en kommentar till detta.

Den andra fråga som jag tycker är pikant och anmärkningsvärd är att ordet mellanstatlighet vad jag kan se inte nämns i rådsslutsatserna. Jag tror att vi allesammans i detta rum är överens i sak om att ett eventuellt försvarssamarbete ska vara mellanstatligt, och då tycker jag att det borde vara på sin plats att detta också står omnämnt i rådsslutsatserna inför det kommande rådsmötet.

Ytterligare en sak jag tänkte ta upp rör migrationsområdet. Tyvärr måste vi instämma i att det inte har hänt så väldigt mycket där. Men vi kan konstatera att på till exempel Dublinområdet är det en trestegslösning som ändå på något sätt ligger på bordet.

Jag är intresserad av att höra vad regeringen har för inställning till det tredje steget i Dublinordningen. Som jag ser det är det en icke-lösning som är det tredje steget, och jag skulle önska att det aldrig behöver användas. Jag vill efterhöra om regeringen tycker detsamma, det vill säga att steget för att komma till det tredje steget blir så högt som möjligt och att det helst aldrig behöver tas i anspråk.

Slutligen ska jag säga några ord om brexit. Vi är helt överens om att de sociala förhållandena för människor måste lösas och att de måste lösas snabbt. För att ta några exempel: Vi måste få klarhet i hur barns skolgång ska vara för de människor som vistas i kommande tredjeländ. Det gäller också studenter och deras studier. Det är synnerligen angeläget att statsministern fortsätter att trycka på så att dessa frågor reds ut så snabbt det bara går så att människors oro stillas.

Anf. 11 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen! Det mest anmärkningsvärda i detta utkast till rådsslutsatser är försvarsdelen. Jag har aldrig sett några rådsslutsatser som går tillnärmelsevis så här långt på försvarsområdet. Detta är ett avgörande skifte i militariseringen av hela EU-samarbetet.

Jag har samma två frågetecken som Eskil Erlandsson har om subsidiaritetsprövningen och om bristen på tydlighet vad gäller den mellanstatliga karaktären. Det vore intressant att få reda på om regeringen vill ändra texten med hänsyn till mellanstatligheten för att tydliggöra detta.

Det som nu växer fram är ett alltmer strukturerat samarbete, som det uttrycks i texten – i praktiken ett mer operativt samarbete på det militära området. Här tas också ett stort finansiellt steg, där pengar ur EU:s budget ska gå rakt in i det militärindustriella komplexet i EU-länderna. Sverige ska de facto vara med och finansiera militär kapacitet i Natoländer. Det är detta som är innebörden av det här. Detta är en viktig del av någon sorts sammanväxning mellan Sverige och Nato.

Det finns många delar som saknas. Det är en väldigt snäv syn på säkerhetspolitik, för det nämns ingenting om behovet av nedrustningsförhandlingar, att minska aggressivt övande, OSSE:s roll eller någonting annat. Här är det en ren militär inriktning på politiken.

Jag måste säga att det förvånar mig att regeringen ger detta sitt stöd. Jag uppfattar det som en omsvängning av regeringspolitiken som i grunden är svår att förena med en trovärdig militär alliansfrihet.

Jag skulle också vilja säga några ord om migrationsområdet. Texten är i grunden uppbyggd på att förhindra att människor tar sig till Europa

för att söka asyl. Det är det som är syftet. Det finns inga skrivningar om lagliga vägar, till exempel, i texten.

När man läser de olika utkastet till rådsslutsatser som är daterade vid olika tidpunkter får man intrycket av att några länder trycker på starkt för en säkra-länder-ordning som man vill skynda igenom. Det vore intressant att få veta vilka dessa länder är – både vilka länder i EU som vill ha denna ordning och vilka länder man vill bedöma som säkra. Det kan i praktiken ha stor betydelse för möjligheten att tillämpa den asylrätt som man säger sig vilja hävda.

Det vore också intressant att få en kommentar till skrivningarna om visum för länder och kopplingen till återtagande. Jag uppfattar det som att det här finns en möjlighet till bestraffning av länder som inte gör som EU vill. Man vill använda viseringspolitiken, de handelsavtal man har och så vidare. Hur ser Sverige på detta?

Vi har tidigare framfört att vi har avvikande meningar på dessa två områden, och mot bakgrund av det jag nu har sagt kvarstår de.

Anf. 12 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket, statsministern, för redogörelsen! Detta är en diger dagordning, så jag kommer inte att gå in på alla punkter. Men migrationen är naturligtvis som alltid en av knutfrågorna att lösa. Även om steg nu tas i rätt riktning är det otroligt mycket som återstår.

Därmed blir det också tydligt att Sverige måste stå upp både för asylrätten och för ett delat gemensamt ansvar om vi ska kunna få ett fungerande system. Jag tänker lite som så att de som tror att enskilda länder, eller för den delen Dublinprincipen, skulle ha klarat det tryck som vi har utsatts för under de senaste åren totalt måste ha förträngt hur det såg ut på Lampedusa. De måste ha förträngt hur det var när Medelhavet var en gravplats, hur det såg ut när Kanarieöarna översvämmades av flyktingar och hur det såg ut i grekiska fängelser när de var fullsmockade med flyktingar. Om man tror att enskilda länder eller de länder som ligger närmast de länder som människor flyr ifrån ska kunna hantera detta själva skulle jag vilja påstå att man är totalt världsfrånvänd.

Jag är stolt över att vi har en gemensam samsyn – nästan alla partier i Sveriges riksdag – när det gäller denna fråga. Vi behöver ha en gemensam asylpolitik, och det är på tiden att den kommer på plats nu.

Statsministern nämnde själv att detta skulle ha varit på plats. Det har funnits en agenda, och den känner vi väl till. Men jag skulle ändå vilja fråga statsministern igen hur han ser på förutsättningarna för kommande förhandlingar. Och när kan vi komma i mål?

Diskussionen om budget som piska eller morot har tagits upp. Vi har ställt frågan flera gånger tidigare, och jag vill bara få ett klargörande från statsministern om att han driver frågan i den kommande långtidsbudgeten om att detta skulle kunna vara en del i förhandlingarna. Det gäller alltså att dessa medel ligger i kommande budget för att användas och att de skulle kunna användas mot länder som inte solidariskt tar sitt ansvar. Man kan inte vara med i klubben och ändå friskriva sig från skyldigheterna.

Vad gäller den sista del som berör tredjeländer och begreppet säkert tredjeländ skulle jag vilja få ett klargörande.

Som jag läser det är det alltså inte någon lista med säkra länder som ska tas fram, utan det handlar bara om att vi ställer oss bakom kriterierna, alltså att de tredjeländer som eventuellt kommer att föras upp på en lista som säkra måste följa Genèvekonventionen och ges primärrätt, med respekt för mänskliga rättigheter och så vidare. I själva verket är detta ett viktigt steg, för här får vi fundamentet – vilka kriterier som ska gälla för de eventuellt kommande tredjeländerna.

Jag förstår statsministerns och regeringens ställningstagande: Det hade varit skönt om allt hade tagits i en omgång, så att vi hade fått den bästa mixen för den bästa balansen. Men detta kan ju inte vara något problematiskt. Snarare bekräftar vi att det är Genèvekonventionen som gäller.

Säkerhet och försvar måste jag också nämna. Det står väldigt tydligt att sektorn här ska ha ett eget ansvar när det gäller att garantera säkerhet. Då talar vi om it och medier. Jag vet att statsministern tog upp detta. Men eftersom vi vet att Sverige anses vara en främmande fågel i och med våra tryck- och yttrandefrihetsgrundlagar är det inte på något sätt självklart för resten av EU att vi ska få bevaka dem och att det inte kommer att ske några inskränkningar i våra grundlagar.

När det gäller försvar förstår jag att både Vänsterpartiet och Centerpartiet är bekymrade. Det har ju inte varit riktigt tydligt var Sverige står när det gäller ett samarbete med EU i fråga om försvaret. Det var många med mig som med viss förvåning läste artikeln på DN Debatt i går, där utrikesministern och försvarsministern går ut och säger att de är för ett samarbete. Här blir det tydligt, liksom med migrationsfrågan tidigare, att när regeringen inte tar ställning tidigt är det inte bara vi i riksdagen som blir förvånade över att plötsligt på DN Debatt få läsa vad som ses som nya ställningstaganden, utan det blir också svårt att vara med som en tydlig aktör i processen i EU och därmed sätta ett svenskt signum på hur det ska se ut. Detta är jag lite bekymrad över. Man rycker ut i sista sekunden även i denna fråga, när vi ser att vi behöver ett samarbete inom EU.

EU kan aldrig bli något annat än ett komplement till Nato, för det är fortfarande Nato som garanterar säkerheten för oss. Jag hoppas att vi så småningom också kommer att få se en artikel på DN Debatt där statsministern fullföljer detta.

Men jag är som sagt tacksam över att vi har kommit så långt som vi har i försvarsfrågan, även om jag är bekymrad över att vändningen sker lite under galgen.

Anf. 13 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Kristdemokraterna är positiva till det arbete som pågår inom EU:s försvarssamarbete. Att skydda våra medborgare och Europa i fred och frihet måste ha högsta prioritet. Samtidigt kan jag instämma i mina allianskollegors kritik över att ha måst läsa regeringens ställningstagande på Dagens Nyheters debattsida. Om det hade stått att man sökt ett mandat hade det varit lite annorlunda.

Vi får heller inte glömma att samarbetet EU–Nato är viktigt och måste fortsätta att främjas. Det är där den operativa styrkan finns, och det är viktigt att detta är på regeringens agenda även i fortsättningen.

När det gäller EU:s försvarsfond krävs att Sverige nu tar fram förslag om hur vår egen försvarsindustri påverkas och bör stödjas på ett effektivt sätt. Vi ska ju se till att skydda våra intressen och se till att Sverige får del av fondens resurser. Fonden får inte heller bli en stridsfråga mellan olika länder, utan samordningen och kapacitetsstärkandet bör ske i en gemensam strategi som alla är överens om.

Min fråga till statsministern är därför hur han ser på den här fonden kontra vår egen försvarsindustri.

Sysselsättning och konkurrenskraft är ett viktigt område. Den sociala agendan är jätteviktig, och vill ju att alla länder ska höja sina nivåer när det gäller de sociala trygghetssystemen. Men samtidigt har den sociala pelaren blivit ett hot mot våra egna socialförsäkringar, arbetsmarknadens parter och den svenska modellen, som jag ser det. Arbetsmarknadens parter är de som skyddar och ser till vilka olika ledighetsregler och ledighetsmöjligheter vi har för att ha kvar en konkurrenskraft. Risken med den sociala pelaren är att vi slår sönder det svenska regelverket och den svenska modellen.

Det finns ett kraftfullt regelverk för arbetarskydd redan i dag inom EU. Det ska vi naturligtvis värna. Men ser inte statsministern att det finns en risk med att vi går in och talar om exakt hur många dagars ledighet det ska vara, alltså det som vi behandlade i arbetsmarknadsutskottet i går? Jag tycker att det inte alls är okej.

Slutligen vill jag ta upp migration. Kanske har jag en lite annorlunda syn än övriga här, men jag tror att det är svårt att kommendera fram solidaritet inom EU när det gäller flyktingpolitiken. Vi vill från Kristdemokraterna att flera EU-länder ska ta sitt ansvar att ta emot flyktingar, men jag tror inte att tvång är ett särskilt bra sätt. Vi måste i stället peka på de positiva incitament som finns med att ta emot människor som söker sig till Europa, för det finns rationella argument.

I flertalet länder – även i de länder där man är motståndare – finns det en demografisk utmaning som alla bör ta på allvar. Vi behöver människor som kommer hit. Vi borde alltså kunna arbeta för lagliga vägar in. Statsministern brukar säga: Jo, vi tar upp det, men det är ingen som bryr sig. Någonstans måste det väl gå att få EU att inse att lagliga vägar in i EU måste vara bättre? Då handlar det både om arbetskraftsinvandring och om fler kvotflyktingar. Hur ser statsministern på att fortsätta att arbeta för dessa punkter?

Vi har tidigare haft avvikande mening här. I vilket fall som helst har vi ett medskick till statsministern att han verkligen ska driva på där.

EU står inför många utmaningar. Jag tror att mångfalden måste värnas, inte att vi ska ha mer överstatlighet där det inte behövs. Men på migrationsområdet är det viktigt att vi hittar en bra balans för att hålla ihop EU.

Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Jag börjar med Centerns och Eskil Erlandssons frågor. När det gäller försvars- och säkerhetspolitiken står detta med mellanstatlighet inskrivet både i fördraget och i tidigare slutsatser. De slutsatser vi tidigare har dragit är att detta är ett mellanstatligt samarbete. Mot den bakgrunden blir det heller inga beslut förrän subsidiaritetsprövningen är gjord. Den inriktning som redogörs för här tycker vi att vi kan

stå för, men det blir inga skarpa beslut förrän subsidiaritetsprövningen är gjord. Det kommer vi också att framhålla för ledningen i Europeiska rådet. Även om det inte nämns varje gång finns det alltså inga andra regler att hålla sig till. Det ingår i fördraget att detta är mellanstatligt, och vi avgör själva vad vi vill bidra med. Detta menar vi är klart.

Det tredje steget är inget som är aktuellt nu. Det är kompromisstankar, men det finns inget aktuellt beslut om vad det tredje steget exakt ska vara. Detta är också en fråga som vi får återkomma till.

När det gäller brexit och människors oro kan jag säga att vi ligger på om detta hela tiden. Där är vi alla överens. Här var också Theresa May tidigt ute och sa att detta är en fråga som måste lösas tidigt. Den är prioriterad. Alla är överens om att detta är högst på dagordningen. Som sagt, chefsförhandlare Barnier bedömer, eller vill åtminstone jobba för, att det ska finnas ett principbeslut i oktober. Vi får arbeta utifrån det.

Det blir samma svar till Jonas Sjöstedt här: Det är mellanstatlighet som gäller, för det är så fördraget är uppbyggt. Det är detta som är reglerna för EU. Det är mellanstatligt. Vi väljer själva, helt enkelt. Det är ingen som kan tvinga oss att göra något annat. Därför tycker jag inte att det är så dramatiskt som Jonas Sjöstedt beskriver det.

Det stämmer heller inte att det inte står något annat. Tvärtom finns det en tydlig referens till EU Global Strategy, och i den ingår också hur vi ser på behovet av att arbeta med konfliktförebyggande och synen på EU utanför EU. Vi har ett ansvar i omvärlden. Det är en tydlig referens till detta. Det ingår också i detta, och därför menar jag att det inte är rätt att säga att det bara handlar om försvarssamarbete. Det är mycket vidare än så, och det ska så vara.

Ja, lagliga vägar tas inte upp här, men den frågan är inte borta. Den finns konstant med. Detta säger jag till Désirée Pethrus också. Vi tar upp detta hela tiden. Vi menar att vi måste utöka de lagliga vägarna, och det är också därför vi har en dialog med UNHCR och ser hur vi kan förbättra det samarbetet för att det ska vara tydligt.

Det kommer inte att bli något beslut om säkra länder. Det är inte detta det är frågan om här. Det finns dessutom redan regler för detta. Vad man gör är nu att man lyfter ut den diskussionen. Det kommer inte att fattas något beslut. Diskussionen om säkra länder vill man liksom lyfta fram här, men det innebär inte att det kommer att fattas några beslut. Detta ingår fortfarande i helheten, men man ser på detta utifrån Genèvekonventionen och EU:s primärrätt; det är så det ska betraktas. Denna fråga kommer tillbaka till riksdagen, och då får vi hantera den.

Låt mig ta upp det som sas av Liberalerna och Tina Acketoft. Jag delar helt uppfattningen när det gäller migrationen. Ja, vi ska stå upp för asylrätten. Ja, vi ska stå upp för solidariteten. Förutsättningarna för en överenskommelse är helheten. Det är detta som är själva poängen, och jag tycker att det är oerhört viktigt att vi håller ihop detta.

Diskussionen om kommande budget och om villkoren om man inte ingår i ett samarbete har vi redan påbörjat. Då ska man inte låsa sig för snabbt för exakt vad som ska ske. Men det måste finnas ett tryck där, och det är en av de konsekvenser som vi tycker att det är viktigt att peka på. Den andra som jag nämnde är inre gränskontroller, som det ju finns ett behov av att behålla så länge vi inte har ordning på det gemensamma.

Det är inte heller särskilt tilltalande för de länder som hittills inte har velat vara med i detta.

Nej, det är inte tal om inskränkningar av yttrandefriheten i diskussionen om nätet.

Jag håller heller inte med om att det skulle handla om ett försvarssamarbete under galgen. Sverige har under lång tid varit med i försvarssamarbetet. Vi har ställt upp och också deltagit i de styrkor som dessvärre aldrig blivit använda. Men det är en annan sak. Men Sverige har alltså aldrig sagt att vi inte vill vara med i detta. Det har den här regeringen absolut inte uttryckt. Vi vill vara med, men vi betonar mellanstatligheten. Vi vill inte tvingas in i något, och det är heller ingen som kan tvinga in oss i något, för det är vi själva som avgör detta. Det här är alltså inte första gången vi säger att vi vill vara med i detta. Det har hänt förut, och det kommer att hända igen.

Nu kommer jag till Kristdemokraterna och Désirée Pethrus. Hon tar upp försvarsfonden. För att medlen också ska komma svensk försvarsindustri till del tycker vi att det är viktigt att vara med. Vi måste då själva identifiera vilka projekt vi vill gå in i och hur vi vill ta del av detta. Jag är övertygad om att det är till gagn för svensk försvarsindustri, men man måste tillsammans med industrin identifiera vilka projekt som är de viktigaste.

Sedan får man inte vara naiv i detta. Det finns säkert större spelare som har andra ambitioner i Europa. Det gäller att inte vara naiv. Men svensk försvarsindustri har kapacitet och kompetens att vara en viktig aktör i detta. Vi får alltså inte tro att vi är underdåniga här. Så är det inte. Sverige är en attraktiv partner, och vi kan hantera detta på ett sätt som också för svensk industri framåt. Det är jag helt övertygad om.

Den sociala spelaren kommer inte upp här, men eftersom jag själv nämnde den förstår jag varför Désirée Pethrus tar upp den.

Jag hävdar med bestämdhet att det inte finns något land som säger att detta innebär att man ger upp sin egen beslutandeprocess, sin egen lagstiftning eller sin egen modell för att i stället kliva in i något gemensamt europeiskt. Inget land uttrycker något sådant. Alla säger att de vill öka sysselsättningen, inte minst för ungdomar och för äldre, och att de vill ha sjysta villkor på arbetsmarknaden, men de vill själva få avgöra hur de gör detta.

Den svenska modellen ska vi naturligtvis stå upp för. Det är snarare så att man tittar på oss i Sverige och vad som händer här: Hur kan man i Sverige minska arbetslösheten samtidigt som man har haft 20 år med reallöneökningar? Det är få länder som kan visa upp något liknande. De andra undrar: Vad är det som händer där uppe i Sverige?

Vi har ingen anledning att på något sätt skämmas, utan vi ska vara stolta över det som vi har gjort. Däremot vill vi ha en ordning så att alla EU-länders medborgare känner att det finns en stark social dimension i EU-samarbetet. Det är oerhört viktigt att detta inte betraktas som någonting bara för kapitalet, marknaden, varor och tjänster. Det är först och främst människor som detta ska komma till del. Vi vill förbättra för invånarna i våra länder.

Det finns en bred uppslutning kring att det här är bra. Det spelar ingen roll vilka partier som styr i olika länder. Det finns en stark uppslutning kring att det här ska vi göra. Jag tycker att det är viktigt.

När det gäller migration finns det en poäng i Désirée Pethrus resonemang. Det är svårt att kommendera fram solidaritet, det är helt rätt. Men vi får inte ge upp, och de positiva ingångarna används ju också. Sist och slutligen måste vi komma fram till ett resultat. Då är det viktigt att se vad det blir för konsekvenser om man ändå väljer att inte vara med. Det kan få konsekvenser också ekonomiskt.

Jag har uttryckt det många gånger tidigare, att det inte finns någon annan organisation som man kan kliva in i och som gör det lättare eller behändigare. Man gör det som är positivt medan vi andra får jobba med det svåra. Det finns ingen sådan organisation, och EU får inte heller vara en sådan.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, statsministern!

Då går vi vidare till uppföljande frågor och inspel från ledamöterna. Jag anholder om att ni försöker att hålla er kort eftersom vi är lite osäkra på när det blir votering i kammaren.

Socialdemokraterna har inga frågor.

Anf. 16 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Fru ordförande! Jag har några uppföljningsfrågor. Den första handlar om brexit och de pågående förhandlingarna – de har ju redan kommit i gång – om långtidsbudgeten och det hål som nu kommer att uppstå i och med att Storbritannien lämnar unionen.

Statsministern svarade mig genom att nämna den hållning som vi driver. Statsministern får gärna precisera lite mer vad det är för hållning som Sverige driver.

Jag håller med om att när hålet blir stort måste utgifterna naturligtvis bli lägre. Men hur mycket lägre måste de bli? Vi pratar ju om hundratals miljarder euro, och detta riskerar att drabba svenska skattebetalare. Jag skulle vilja att statsministern konkretiserade lite om hur planen ser ut för att utgifterna ska bli lägre. Jag skulle gärna vilja ha tre exempel på vilka områden där man skulle kunna minska. Det har jag fortfarande inte hört något om.

Snarare hör jag om nya projekt, nya institutioner och nya uppgifter. Det gäller till exempel den sociala pelaren, och det leder till ökade kostnader för unionen, tvärt emot vad man i dagsläget egentligen borde göra.

Vi moderater tycker att den tredje pelaren är fel fokus och fel prioriterat för EU, särskilt i dagsläget. Där vill jag hänvisa till tidigare moderata avvikande meningar.

När det gäller migration är det ju problematiskt att det inte finns något ansvarstagande inom Europeiska unionen. Det är med stor frustration som vi ser att det blir möte på möte. Det fattas nya beslut och nya beslut. Men det händer lite i slutändan.

Under hösten har det gått två år sedan man fattade beslut om att omfördela 160 000 migranter från Grekland och Italien. Av dessa är det till dags dato 21 000 som har omfördelats.

En av de största bidragstagarna inom Europeiska unionen är det land som statsministern själv besökte i går, det vill säga Polen. Polen får över 90 miljarder euro, men man har tagit emot noll migranter. Det är inte rimligt att det ser ut på det sättet. En av de största bidragstagarna tar

minst ansvar och följer de gemensamt fattade besluten i minst utsträckning.

Här behöver vi definitivt trycka på. Jag välkomnar att regeringen lyfter upp det i diskussionen om långtidsbudgeten, men regeringen skulle här och nu kunna agera i fråga om den sociala fonden. Där krävs det inte ens enhällighet, så det finns möjlighet att göra detta. Vi välkomnar att man driver på i den frågan.

Jag skulle gärna vilja höra vad statsministern säger om att trycka på för att använda budgeten och om hur det ser ut i den delen, om man använder budgeten som piska och morot för att medlemmar ska följa fattade beslut. Här är det implementeringen som brister och inte antalet möten eller antalet fattade beslut.

Svaret som jag har fått om säkra länder besvarar mig lite. Det sägs att det ska hanteras som en helhet och att det är en pusselbit. När nu kommissionen har presenterat ett bra verktyg för att uppnå ett solidariskt ansvarstagande för migrationskrisen i Europa är det problematiskt om Sverige som enda land motsätter sig säkra-länder-listor.

De länder som vi pratar om är Albanien, Makedonien och Montenegro. Det är över 400 000 migranter därifrån som har sökt asyl i Europa. Det gäller också Kosovo och Serbien som är anslutningsländer eller kandidatländer till Europeiska unionen. Är det rimligt att det ser ut på det här sättet? Vore det inte rimligt att Europeiska unionen kom framåt i fråga om säkra länder, så att det blir en snabbare asylprocess och så att det går i lås? Det är väl inte rimligt att Sverige som ensamt land bromsar här.

Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Jag hann ju bara ta upp i princip två politiska frågor i mitt huvudanförande, och jag tänkte uppehålla mig vid dem.

Den första rör en uppföljning av försvars- och säkerhetspolitiken. Jag vet inte om det var svar till mig eller någon annan företrädare här i salen, men statsministern sa att detta ska vara ett mellanstatligt projekt och att vi tidigare har haft försvarssamarbeten. Varför säger då statsministern att det här ska vara permanent, om vi har haft det hela tiden? Hur kan vi då säga att vi ska göra detta nu och också i framtiden, om vi redan har haft det fram till i dag? Jag tycker att det låter lite själv motsägande.

Jag vill poängtera att detta är kopplat till försvarsfonden som beräknas kosta 5,5 miljarder euro till 2020. Det är alltså mer än kostnaden för hela det svenska samlade försvaret som beräknas kosta 50 miljarder till 2020, om jag inte missminner mig.

Man kommer att lägga väldigt mycket på det här mellanstatliga samarbetet som vi själva väljer vad vi vill göra med eller inte. Men vi väljer inte heller om vi ska finansiera detta eller inte. Om ni i regeringen skulle komma fram till att vi inte längre vill vara aktiva, då kommer vi fortfarande att få vara med och betala detta. Eller? Det är min fråga till statsministern.

Vi väljer också själva vilka insatser som vi vill göra. Men syftet med det här är att skydda och försvara EU:s medborgare. Det är det syfte som anges. EU-kommissionen säger klart och tydligt att man vill att det ska bli någonting mycket mer än vad statsministern säger att det ska bli. Det

som jag framför allt invänder emot är att det kostar mycket pengar. Det ska även finansieras inom den budget som statsministern nämnde.

Det innebär att vår nettobidragavgift sannolikt kommer att stiga. Men det innebär också att vi kommer att öppna för ett område som kommer att permanentas. Det är oklart om det redan var permanent innan, eftersom statsministern verkar säga någonting annat. Jag delar inte den uppfattningen, att det är på det sättet.

Precis som på andra politiska områden som man öppnar på europeisk nivå kan man hela tiden ta steg framåt och till slut hamna där EU-kommissionen vill att man ska hamna. Om statsministern inte vill att vi ska hamna där tycker jag att statsministern ska garantera för EU-nämnden att vi aldrig kommer att hamna där. Vi ska inte vara där. Det ska vara ett mellanstatligt samarbete och kommer alltid att vara det. Det tror jag inte att statsministern kan garantera. Vi kommer inte att få en sådan garanti här och nu, i dag.

När det gäller migrationen nämndes både det positiva och negativa med budgetstödet. Det är klart att vi är positiva till om Sverige får en minskad EU-avgift – absolut. Men vi vill inte att man ska tvinga länder att genomföra saker som de själva inte vill genomföra. Jag hoppas att ni har utrett den frågan. Det är klart att det vore trevligt att betala mindre pengar till EU, men inte på det sätt som statsministern anser att man ska göra.

Vi har en budgetprocess vart sjunde år där EU:s långtidsbudget fastställs. Då har man alla möjligheter i världen att minska våra svenska anslag eftersom vi där har vetorätt. Man behöver alltså inte gå den väg som statsministern vill gå.

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag börjar med att kommentera Moderaterna och det som Ulrika Karlsson sa. Det är precis det vi säger när det gäller brexit och budget. När inkomsterna minskar, när ett land går ut ur EU, då minskar intäkterna, och då måste utgifterna minska i samma grad. Det är vår utgångspunkt, och det är också det som har behandlats i finansutskottet. Så där är vi överens.

Att jag ska sitta här och berätta vilka områden som ska tas upp när vi ska in i en förhandling om långtidsbudgeten 2018 tycker jag är lite prematurt – brukar man säga ibland. Men vi ska väl ändå avvakta den ingången och sedan diskutera den förhandlingen. Vi får återkomma om det, men den förhandlingen ska vara i gång nästa år, och då får vi ta det i beaktande.

När det gäller migration håller jag med om att det har varit många möten. Jag vet däremot inte om det har varit så många nya beslut, det är det vi saknar. Det har varit för få beslut.

När jag var i Polen i går tog jag upp detta med premiärminister Szydło i Warszawa. Vi måste hitta en lösning här. Jag har också tagit upp att om det inte blir en lösning finns det två konsekvenser som vi kan se. Det kanske finns flera konsekvenser, men en är att behovet av gränskontroller kommer att finnas kvar. Det är inget som är positivt vare sig för Polen eller något annat land. Den andra är att det kan få finansiella konsekvenser. Vi får återkomma till hur det ska gå till, och det är fler som har tagit upp det. Det har Sverige drivit länge, och vi är tydliga där.

2016/17:45

21 juni

Det är inte en säkra-länder-lista som vi pratar om. Här gäller det kriterierna. Det är det som man vill ta upp här, att man ska återkomma med ett sådant förslag. Det handlar inte ens om ett beslut om det. Nu lyfter man fram att det ska byggas på Genèvekonventionen och EU:s primär rätt, och sedan får man återkomma. Det är därför så viktigt att det förs ett helhetsresonemang, för då kan man hålla ordning så att det blir rätt kriterier. Det finns för övrigt redan nu sådana kriterier.

När det gäller Sverigedemokraterna och Johnny Skalin om det som är permanent. Det som vi har sagt ja till, så är det själva strukturen. Regeringen menar att detta är viktigt för Sveriges säkerhet. Vi har ett spänt omvärldsläge och att vi har olika bilaterala och multilaterala samarbeten för att höja vår egen försvarsförmåga och bidra till Europas gemensamma säkerhet, det är bra för Sveriges befolkning.

I fördragets artikel 46.5 om den här typen av samarbete står det som alla vet: "Om en deltagande medlemsstat önskar lämna det permanenta strukturerade samarbetet, ska den underrätta rådet om sitt beslut, och rådet ska då notera att den berörda medlemsstatens deltagande upphör." Jag tycker att det är tydligt vad som gäller. Låt oss då hålla oss till det så att man inte vilseleds av någon annan information. Det är det som gäller.

Angående inom budgeten kan jag bara svara att man ska hålla sig inom budget. Utgifter och inkomster ska vara likadana. Om inkomsterna sjunker blir utgifterna annorlunda. Använder man någonting som är annorlunda på utgiftssidan får man parera det på utgiftssidan. Inom budget är inom budget. Jag vet inte om jag kan säga det på något annat sätt.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, statsministern!

Vi fortsätter med de mindre partigrupperna för kortare frågor och inlägg. Miljöpartiet har inte några ytterligare frågor.

Anf. 20 ESKIL ERLANDSSON (C):

Tack, statsministern, för svaret på mina tidigare frågor.

För att jag ska undvika att anmäla en avvikande mening förutsätter jag att statsministern i sitt anförande vid Europeiska rådet påminner sina kollegor om att det pågår en subsidiaritetsprövning om försvarsprogrammet.

Det är en budgetfråga, och det är ett skäl till att påminna statsministerns kollegor om detta. Men det är också en principiellt viktig fråga där jag tycker att de nationella parlamenten måste få ta ställning först i enlighet med det fördrag som gäller.

Jag vill gärna ha en bekräftelse på att statsministern kommer att göra det. Jag vill helst inte behöva anmäla en avvikande uppfattning i den här frågan.

Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru ordförande! Jag skulle vilja ansluta mig till Centerpartiets uppfattning i denna fråga. Utöver själva sakfrågan handlar det om regeringens relation till riksdagen. Det finns en viss gång för den här prövningen som måste respekteras innan man agerar.

Skrivningarna i rådsslutsatsförslagen på försvarsområdet är mycket långtgående. Min fråga är om regeringen har någon invändning mot

Anf. 22 TINA ACKETOFT (L):

Jag sällar mig till Eskil Erlandssons fråga.

Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Jag har en kommentar till statsministerns svar att många länder tittar på de svenska socialförsäkringssystemen. Jag tror säkert att många länder skulle vilja ha den typen av system, och det är ju jättebra. Frågan är bara om de vill ha den svenska modellen. De har ju väldigt mycket mer i lagstiftning än vad vi har när det gäller typ av ledigheter och annat. Därför tror jag att det är farligt om vi börjar gå in på frågan, som vi hade uppe i arbetsmarknadsutskottet, om till exempel minst fem dagars ledighet per år för vård av anhörig. Vi har ju möjlighet till 100 dagars ledighet vid ett tillfälle om en svårt sjuk anhörig ska vårdas. Risken är att vi börjar ingripa i det som marknaden och arbetsmarknadens parter själva kan lösa. Här måste vi hålla kvar konkurrenskraften, annars kommer vi inte att bli någon förebild.

Angela Merkel har nyligen sagt att hon vill se en eurozonbudget. Frågan är om man tänker sig att detta ska finansieras med en gemensam budget. Vi går mot mer överstatlighet och att EU ska lägga sig i även detaljer. Det vänder vi oss emot. Vi är starka Europavänner, men det får finnas någon gräns.

När det sedan gäller sociala pelaren och arbetskraftsinvandring har vi sedan tidigare avvikande meningar, och dessa står vi naturligtvis kvar vid. Sociala pelaren finns under den europeiska terminen, apropå frågan var den hör hemma i underlaget.

Det är inget nytt från vår sida, fru ordförande.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Nej, det är inget nytt, men du anmäler att du vid detta möte inför toppmötet vill ha en avvikande mening med den innebörden.

Anf. 25 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag instämmer i vad mina allianskollegor har sagt vad gäller försvarsfonden och i Eskil Erlandssons inlägg.

Jag glömde bort att säga att vi hänvisar till våra tidigare avvikande meningar, bland annat i finansutskottet, vad gäller en förlängning av Efsi innan den har utvärderats.

När det gäller sociala pelaren hänvisar vi, som jag sa, till våra tidigare avvikande meningar.

Frågan om illegala vägar, som KD tar upp, är något som vi från Alliansen har tagit upp vid flera tillfällen, och jag instämmer också i den avvikande meningen om denna.

Med detta sagt vill jag ändå att statsministern förtydligar lite när det gäller säkra-länder-listorna. Det är ju Sverige som bromsar så att det inte blir något beslut. Jag undrar hur jag ska tolka statsministern. Kommer Sverige fortsättningsvis att bromsa så att det inte blir några beslut om säkra-länder-listor inom Europeiska unionen? Eller har Sverige en annan

inställning nu och kommer att välkomna säkra-länder-listor? Är det till och med så att statsministern skulle kunna tänka sig att driva på så att man kommer fram med säkra-länder-listor?

Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag börjar med den sista delen. Det är inte så att vi bromsar detta, utan vi bejaktar det. Vi hade egentligen sett att den där meningen inte hade funnits där, därför att den bryter ut ett resonemang ur sitt sammanhang i en större helhet. Vi fortsätter att driva helheten.

Vad det nu är frågan om är att först fastställa några kriterier för det som komma skall, men den bromsar vi inte. Vi vill ju ha helheten på plats så snabbt som möjligt. Men helheten måste vara just en helhet och inte delbar. Sveriges regering bromsar ingenting.

Vi tar upp frågan om subsidiaritet i olika sammanhang. Om det pågår en subsidiaritetsprövning ska den fullföljas. Jag vill samtidigt påminna om att det är ett europeiskt program som man pratar om. Det är inte ett nationellt beslut, men prövningen innebär att om det är något som bör göras på nationell nivå ska detta ske. Vi framhåller principen att om det pågår en subsidiaritetsprövning ska den naturligtvis fullföljas.

Jonas Sjöstedt frågade om vi inte har något annat förslag. Nej, vi stöder rådsslutsatserna. Jag ser inte lika dramatiskt på dem som Jonas Sjöstedt gör, så där må vi ha olika uppfattningar.

När det gäller Kristdemokraternas fråga om den svenska modellen får vi fortsätta att diskutera den, men regeringen står för den. Jag har inte hört något annat lands regering säga att den innebär att man måste börja flytta över kompetens till EU, utan vi gör precis det vi själva vill och på vårt eget sätt. Det innebär att vi kan stärka den svenska modellen om vi också får andra länder att röra sig i rätt riktning.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Jag ger partierna möjlighet att ställa ytterligare frågor.

Anf. 28 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Jag kommer att hålla mig mycket kort den här gången.

Jag konstaterar bara att statsministern inte kan garantera att det mellanstatliga försvarssamarbete som han pratar om aldrig kommer att bli överstatligt.

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ursäkta, fru ordförande, men det är en väldigt tvistad slutsats. Jag förstår inte hur man kan komma fram till den. Jag läste ju direkt ur fördraget vad som gäller. Vi går in frivilligt och gör det vi vill. Vill vi gå ur gör vi det, och så noteras det att vi går ur, så den slutsatsen förstår jag helt enkelt inte.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Med detta meningsutbyte är vi redo att gå till beslut. Jag konstaterar att det finns stöd för de av regeringen här redovisade ståndpunkterna.

Det finns en avvikande mening från Sverigedemokraterna och oliklydande avvikande meningar från Vänsterpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna.

2016/17:45

21 juni

Anf. 31 ESKIL ERLANDSSON (C):

Det är en avvikande mening som vi har instämt i.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Nej, den är inte alliansgemensam.

Det blir lite råddigt när ni hänvisar till olika avvikande meningar i rådskonstellationer i sakframställningen. Jag har tidigare sagt att jag tycker att det är olämpligt att man inför toppmötena bara indikerar de avvikande meningar som har just med toppmötets formuleringar och slutsatser att göra. Désirée Pethrus och Eskil Erlandsson får definiera vad det är för avvikande mening de har när det gäller den sociala pelaren.

Anf. 33 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Det är att regeringen naturligtvis ska driva det som vi har skrivit tidigare angående den sociala pelaren, att vi inte ska vara med och driva på i den del som gäller den inre marknaden under punkten sysselsättning och konkurrenskraft.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Det är alltså den tidigare här i EU-nämnden avvikande meningen om den sociala pelaren som har stöd från Kristdemokraterna, Centerpartiet och Moderaterna. Men det finns i huvuddelen stöd för regeringens här redovisade ståndpunkter.

Vi får önska statsministern både ett gott toppmöte och en god mid-sommar.

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S).....	4
Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	5
Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 7 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	8
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 10 ESKIL ERLANDSSON (C).....	10
Anf. 11 JONAS SJÖSTEDT (V).....	11
Anf. 12 TINA ACKETOFT (L)	12
Anf. 13 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	13
Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	14
Anf. 15 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 16 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	17
Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD)	18
Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	19
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 20 ESKIL ERLANDSSON (C).....	20
Anf. 21 JONAS SJÖSTEDT (V).....	20
Anf. 22 TINA ACKETOFT (L)	20
Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	20
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	21
Anf. 25 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	21
Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	21
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 28 JOHNNY SKALIN (SD)	22
Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	22
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 31 ESKIL ERLANDSSON (C).....	22
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	22
Anf. 33 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	22
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	23